

Handläggare
Linda Truvered
Telefon: 08-508 35 804**Till**
Arbetsmarknadsnämnden
den 20 oktober 2020**Ärende 5****Yttrande över remiss av "Stockholms stads
program för att motverka hemlöshet 2020-2025"****Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut**

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Karina Uddén
arbetsmarknadsdirektörKarin Eriksson Bech
utvecklingschef**Sammanfattning**

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Stadens program för att motverka hemlöshet har lämnats till arbetsmarknadsförvaltningen för yttrande.

Programmet beskriver hur stadens socialtjänst ska arbeta för att motverka hemlöshet. Det beskriver vilka insatser och verktyg som stadens socialtjänst kan använda för att stötta personer ut ur hemlöshet samt förhållningssätt som ska prägla socialtjänstens arbete med att motverka hemlöshet. Programmet innehåller sex mål samt tre strategier för socialtjänstens arbete med att motverka hemlöshet.

Arbetsmarknadsförvaltningen lyfter fram betydelsen av en trygg försörjning och en regelbunden inkomst för möjligheten att få en egen bostad. Förvaltningen föreslår att ett tillägg om att integrera arbetsmarknadsinsatser i det förebyggande arbetet görs i

åtgärdslistan kopplad till strategin om *Att förebygga hemlöshet*. Förvaltningen vill lyfta fram betydelsen av samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna, socialförvaltningen, Jobbtorg Stockholm och Arbetsförmedlingen i detta avseende.

Arbetsmarknadsnämnden har ett samordningsansvar för stadsdelsnämndernas uppdrag att erbjuda samhällsvägledning för nyanlända. Kommunfullmäktige har i budget angett att bostadsfrågor ska prioriteras i samhällsvägledningen. Utifrån detta samordningsansvar och pågående utvecklingsarbete kan arbetsmarknadsförvaltningen bidra i arbetet med programmet. Förvaltningen föreslår därför att arbetsmarknadsnämnden läggs till som ansvarig part i vissa av de åtgärder som föreslås i programmet.

Bakgrund

Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025 är en fortsättning på Programmet mot hemlöshet 2014-2019.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Programmet är indelat i fyra avsnitt och beskriver hur stadens socialtjänst ska arbeta för att motverka hemlöshet.

Det inledande avsnittet tar upp övergripande perspektiv som ska vägleda socialtjänstens arbete mot hemlöshet. Socialtjänsten ska utgå från helhetssyn och sträva efter samlade lösningar för hur stödet kring individens väg ut ur hemlöshet ska utformas. Samverkan internt inom socialtjänsten och externt med andra huvudmän lyfts fram. Brukares perspektiv och inflytande ska tillvaratas. Programmets rekommendationer ska ta stöd i forskning, evidens och beprövad erfarenhet, barnkonventionen ska genomsyra arbetet med att motverka hemlöshet.

Programmets andra avsnitt beskriver mekanismer bakom hemlöshet, hur staden definierar hemlöshet samt hur socialtjänstens arbete mot hemlöshet är organiserat. Här beskrivs även socialtjänstens ansvar för bostadsanskaffning och vägledande principer i socialtjänstens arbete med barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden. Hemlöshet beskrivs både som en socialpolitisk och en bostadspolitisk fråga som kräver såväl strukturellt inriktade förändringar som individuellt inriktade förändringar. Modellen *Bostad först* beskrivs som en integrerad del av stadens stödinsatser riktade till personer i hemlöshet som innebär

att stadens insatser bör utgå från synen på bostad som medel för återhämtning snarare än mål.

Stockholms stad använder följande definition av hemlöshet:

- Som personer i hemlöshet räknas de som saknar egen eller förhyrd bostad och som inte bor i något stadigvarande inneboendeförhållande samt är hänvisade till tillfälliga boendalternativ eller som sover utomhus.
- Personer som bor på institutioner, i familjehem, annan vårdinrättning eller akuta boendelösningar och som inte har någon bostad ordnad vid en eventuell utskrivning räknas också som levande i hemlöshet.
- Som personer i hemlöshet räknas också de som tillfälligt bor hos olika kamrater eller bekanta (max tre månader).

Däremot räknas inte de som bor i andra hand eller hos någon anhörig som personer i hemlöshet. Inte heller personer som bor i en försökslägenhet, i Bostad först eller inom Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) med tidsbegränsat andrahandskontrakt. För personer med hemmavarande barn under 18 år räknas däremot boende i försökslägenhet eller inom Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS) som en hemlöshetssituation.

I programmets tredje avsnitt presenteras mål och strategier för socialtjänstens arbete med att motverka hemlöshet. Programmets övergripande målsättning är att antalet personer i hemlöshet ska minska. Programmet har ytterligare fem målsättningar som rör olika grupper som lever i eller riskerar att hamna i hemlöshet:

- Antalet barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden ska minska
- Antalet hushåll som vräks ska minska
- Antalet personer i akut hemlöshet ska minska
- Antalet personer i långvarig hemlöshet ska minska
- Antalet hemlösa personer med komplex problematik i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa ska minska

Programmet beskriver tre strategier för socialtjänstens arbete med att motverka hemlöshet. Utifrån varje strategi föreslås sedan arbetssätt, åtgärder och ansvariga parter. De tre strategierna är:

1. Att förebygga hemlöshet
2. Att möta den akuta hemlösheten
3. Steget vidare till egen bostad

Till varje strategi finns ett antal olika arbetssätt kopplade samt en åtgärdslista med ansvarsfördelning mellan olika aktörer.

Det fjärde avsnittet definierar indikatorer för uppföljning av programmets mål samt en beskrivning av inom vilka områden det är mest angeläget med fortsatt kunskapsutveckling.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen är positiv till programmet där hemlöshet beskrivs som ett mångdimensionellt problem som kräver såväl individuellt som strukturellt inriktade åtgärder. Programmet framhåller tydligt att mekanismerna bakom hemlöshet ser olika ut för de grupper och personer som lever i och riskerar hemlöshet och att en helhetssyn behövs när stödet kring en individ utformas. Förvaltningen delar denna grundsyn. Programmet har tydliga utgångspunkter och är väl strukturerat och ger en tydlig bild av socialtjänstens och stadsdelsnämndernas ansvar i frågan.

I det följande fokuserar förvaltningen på det ansvar som ligger på arbetsmarknadsnämnden som har koppling till hemlöshetsfrågorna och där nämnden tydligare skulle kunna bidra i arbetet med programmet.

Generellt vill arbetsmarknadsförvaltningen lyfta att betydelsen av en trygg försörjning och en regelbunden inkomst för möjligheten att få en egen bostad skulle kunna betonas ytterligare i beskrivningen av det förebyggande arbetet. I åtgärdslistan kopplad till Strategi 1 *Att förebygga hemlöshet* föreslår förvaltningen ett tillägg med en åtgärd som stärker förutsättningarna att integrera arbetsmarknadsinsatser som del av det förebyggande arbetet. Det är särskilt viktigt när det gäller det förebyggande arbetet med barnfamiljer som lever under osäkra levnadsförhållanden. Förvaltningen vill även lyfta fram betydelsen av samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna, socialförvaltningen, Jobbtorg Stockholm och Arbetsförmedlingen i detta avseende.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på modellen Bostad först och vill betona att det är en viktig princip även ur ett arbetsmarknadsperspektiv. Ett tryggt boende möjliggör för individen att ta del av stöd och insatser i syfte att underlätta inträdet på arbetsmarknaden. Det samma gäller den vägledande principen i arbetet med barnfamiljer som lever i eller riskerar att hamna i osäkra boendeförhållanden där inriktningen på stadens stöd till målgruppen ska vara långsiktiga boendelösningar i kombination

med individanpassat stöd som syftar till att de själva ska kunna hitta ett stadigvarande boende. Det stärker förutsättningarna för att inkludera arbetsmarknadsinsatser och stöd till egen försörjning i det individanpassade stödet.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att betydelsen av extern samverkan framförallt med regionen och psykiatrin skulle kunna stärkas i programmet.

Enligt programmets definition av hemlöshet räknas boende i försökslägenhet eller inom Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS) som en hemlöshetssituation för personer med hemmavarande barn under 18 år. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att denna bredare definition är viktig för att synliggöra barnperspektivet. Förvaltningen vill uppmärksamma att enligt denna definition omfattas ett stort antal nyanlända barnfamiljer som bor hos SHIS till hemlösa och anser att gruppen nyanlända bör lyftas fram tydligare i programmet.

Programmet betonar socialtjänstens ansvar för stöd i bostadssökande som en åtgärd för att förebygga hemlöshet. Socialtjänsten kan ge information och praktiskt stöd i syfte att stärka personers möjligheter att själva tillgodose sina behov av bostad och att de flesta stadsdelsförvaltningar har funktioner som ger sådant stöd. I detta sammanhang vill arbetsmarknadsförvaltningen lyfta det uppdrag stadsdelsnämnderna har sedan 2018 att erbjuda samhällsvägledning för nyanlända och där arbetsmarknadsnämnden har ett samordningsansvar. Under såväl 2019 och 2020 har fokus i budgetuppdraget varit att prioritera bostadsfrågor. Budgetuppdraget för 2020 lyder att *stadsdelsnämnderna ska stärka och särskilt prioritera samhällsvägledning och information till nyanlända kring bostadsfrågor och möjligheterna att hitta egen bostad.*

Med anledning av samordningsansvaret och ovanstående budgetuppdrag har arbetsmarknadsförvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna utvecklat bostadsvägledning inom ramen för samhällsvägledningen till nyanlända. Med bostadsvägledning avses här stöd där personen får lära sig hur bostadsmarknaden ser ut och hur man går tillväga för att hitta en bostad. Målet är att kunskapen ska möjliggöra att personen självständigt kan söka bostad. Inom projektet *Förstärkt bostadsvägledning för nyanlända* som finansierats med § 37 medel från Länsstyrelsen har ett material för bostadsvägledning tagits fram. Detta material implementeras nu på alla stadsdelsförvaltningar och inom SHIS.

För målgruppen nyanlända som fått en genomgångsbostad hos SHIS pågår samarbete mellan stadsdelsförvaltningarna, SHIS och arbetsmarknadsförvaltningen för att ta fram en samverkansmodell- *Samverkan för vidareflytt till egen anordnad bostad*. Målet är att hitta en stadsövergripande modell för samverkan för vidareflytt och därigenom motverka akuta boendelösningar och hemlöshet. Inom ramen för detta pågår det ett arbete med att ta fram en processkarta som tydliggör vilka steg som behöver tas i arbetet samt vem som ansvarar för vad under processen.

Utifrån sitt samordningsuppdrag för samhällsvägledning för nyanlända och ansvar för arbetsmarknadsinsatser kan arbetsmarknadsförvaltningen vara en bidragande part i arbetet med programmet. I tabellen nedan lämnas därför förslag på i vilka åtgärder förvaltningen skulle kunna bidra för att stärka arbetet.

Åtgärdslista strategi 1

Arbetsätt	Åtgärder	Ansvariga	Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter
Stöd i bostadssökande	Öka kunskapen kring vilka metoder för stöd i bostadssökande som är verksamma	Stadsdelsnämnderna i samverkan med socialförvaltningen	Med hänvisning till uppdraget om att prioritera information till nyanlända kring bostadsfrågor och möjligheterna att hitta egen bostad i samhällsvägledningen kan även Arbetsmarknadsnämnden samt SHIS ta ett ansvar i denna del.
	Utveckla stödet i bostadssökande för att fler hushåll som har kontakt med socialtjänsten ska få hjälp till ett eget boende/hyreskontrakt	Stadsdelsnämnderna och socialförvaltningen	Här skulle hushåll som bor hos SHIS tydligare kunna lyftas in. En aspekt som kan förtydligas är att en viktig del i stödet till bostadssökande är att utveckla bostadsvägledningen i syfte att ge individer ökade kunskaper och stöd till att hitta egen bostad.

			Arbetsmarknadsnämnden och SHIS kan bidra som delansvariga för detta.
	Genomföra insatser för kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring stöd och bostadssökande	Socialförvaltningen	Arbetsmarknadsnämnden kan bidra även här utifrån att nämnden genom samordningsansvaret för samhällsvägledning till nyanlända verkar inom detta område

Åtgärdslista Strategi 3

Arbetssätt	Åtgärder	Ansvariga	Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter
SHIS	Utveckla arbetssätten kring barnfamiljer som bor på SHIS	Socialförvaltningen i samverkan med stadsdelsnämnderna och SHIS	Utifrån Arbetsmarknadsnämndens samordningsansvar för samhällsvägledning för nyanlända och att det bor många nyanlända barnfamiljer på SHIS så bidrar arbetsmarknadsnämnden även inom detta område.

Programmet beskriver hur stadens socialtjänst ska motverka hemlöshet och belyser på ett förtjänstfullt sätt att hemlöshet är både en socialpolitisk och en bostadspolitisk fråga. Programmet betonar att det behövs såväl individuellt inriktade förändringar som strukturellt inriktade förändringar för att motverka hemlöshet. Utifrån det strukturella perspektivet hade det kunnat vara intressant att i programmet också göra en koppling till kommunens bostadsförsörjningsansvar och därmed ge ett vidare perspektiv på stadens arbete för att motverka hemlöshet.

Bilaga

1. Remiss: Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025